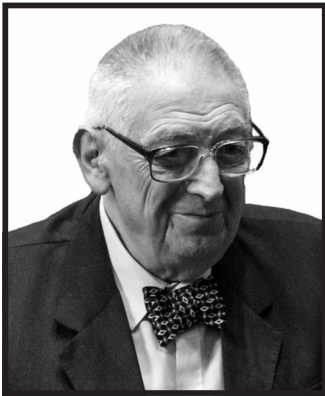

Hőnyi Ede 1935–2017

A Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottság szomorú kötelességének tett eleget 2017-ben. Végző útjára kísérte legrégebbi tagját, Hőnyi Edét, aki fél évszázadon át segítette e testület, illetve mindenkori elődei tevékenységét.

Hőnyi Ede személyében a magyar helyesírás ügyét és megújítását elkötelezetten szolgáló és támogató nyelvész távozott körünkből. 1965-ben lett tagja a Magyar Tudományos Akadémia Helyesírási Bizottságának, amelynek munkájában aktívan vett részt 2015-ig, *A magyar helyesírás szabályai* legújabb, 12. kiadásának a megjelenéséig. Közreműködött a kémiai, az ásványtani, a botanikai és a zoológiai szakhelyesírások kidolgozásában is. Kartográfiai kötődései és hátere kapcsán fő területe a földrajzi nevek helyesírása volt.

Az Egyesült Nemzetek Szövetsége a múlt század közepén kezdte újult erővel szorgalmazni a földrajzi nevek világszerte egységes használatát. A nemzetközi kezdeményezés

nyomán 1963-ban a földmérés és térképészet magyarországi központjának, az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatalnak a szervezeti kereteiben, a térképészettel közvetlen kapcsolatban álló szakemberek részvételével megalakult az Országos Földrajzinév-bizottság. Az alapító tagok között Hőnyi Ede is jelen volt, és jelen marad 47 évig, amikor is 2010 márciusában ismételten átalakult a testület.

A bizottság fontos társadalmi érdekeket szolgált, hiszen földrajzi nevek nemcsak térképeken találhatóak. Használatuk része a mindennapoknak, a világban, a közvetlen környezetünkben való tájékozódásnak. A testület feladatai között szerepelt a térképi névhasználat – a hegyek, vizek, szigetek, tengerek, országok, városok névváltozatainak – az egységesítése, az államigazgatási nevek, a közterületek elnevezésének a véleményezése, az új rendszer szerveződése kapcsán veszélyeztetett földrajzi nevek lehetőség szerinti megőrzése. Emellett, mivel a Magyar Tudományos Akadémia addig megjelent helyesírási szabályzatainak földrajzi nevek írására vonatkozó iránymutatása nem elégítette ki a térképészet és a földrajztudomány elvárásait, új szabályozásra is szükség volt. A Földrajzinév-bizottság, illetve a tagjaiból létrehozott munkacsoport által kidolgozott és az MTA Földrajzi Bizottsága, valamint Elnökségi Helyesírási Bizottsága által elfogadott szaknyelvi helyesírási szabályzat, *A földrajzi nevek és megjelölések írásának szabályai*, 1965-ben jelent meg az Akadémiai Kiadó gondozásában. A mű szerzői: Fábíán Pál, Földi Ervin és ifj. Hőnyi Ede. Ezt a rendszert tekintette alapnak és korszerűsítette *A magyar helyesírás szabályai* 1984-ben megjelent 11. kiadása is.

Magyarország földrajzi neveinek gyűjtését, térbeli elhelyezkedésük és írásmódjuk rögzítését és közzétételét ezekben az évtizedekben is fontos feladatként kezelte a szakma. A kutatások eredményeként megjelent munkák – a *Magyarország földrajzinév-tára* sorozat (Földi Ervin szerk., Budapest, 1978–81), atlaszok, iskolai és turisztikai térképek, várostérképek – megjelenetésében vezető szerepe volt a Kartográfiai Vállalatnak, amelynek berkeiben 1954-től nyugdíjba vonulásáig ugyancsak hosszú évtizedeket töltött előbb rajzolóként, később szerkesztőként, végül a kiadói osztály vezetőjeként Hőnyi Ede.

Az óriási névanyag feldolgozása szükségessé tette a földrajzi nevek helyesírása korábbi szabályozásának kiegészítését is. Az új és mindmáig érvényben levő szabályzat, *A földrajzi nevek*

helyesírása, 1998-ban jelent meg akadémiai egyetértéssel és támogatással. A kiadvány szerzői változatlanul: Fábián Pál, Földi Ervin és Hőnyi Ede.

A méltatást hosszan lehetne folytatni. Hőnyi Ede ismert és elismert szakemberként volt jelen olyan szakmai szervezetekben, mint a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület, a Magyar Földrajzi Társaság, a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság, a Magyar Nyelvtudományi Társaság, továbbá a Geodézia és Kartográfia, valamint a Földrajztanítás című folyóiratok szerkesztőbizottsága. A Kodolányi János Főiskola kommunikáció tanszékének szakmai műhelyéből főiskolai docensként sok hallgatót indított útnak. A mai magyar média számos meghatározó személyisége tanult tőle.

Szakmai munkásságát több kitüntetéssel ismerték el. A legnagyobb megtiszteltetést jelentette számára: a Magyar Köztársaság kitüntetése, a földmérés, földügy és térképészet területén dolgozóknak alapított Fasching Antal-díj, amelyben 1992-ben részesült, valamint a 2016-ban elnyert Magyar Nyelvőr díj, amelyet a Magyar Nyelvőr Alapítvány azoknak adományoz, akik határon innen és túl a legtöbbet teszik a magyar nyelv ápolásáért.

Hőnyi Ede színes, minden iránt nyitott egyénisége, elmélyült szakmaszeretete közismert volt mind a nyelvészek, mind a térképészek körében. Hitt a szakmai vitákban, de mindig tiszteletben tartotta azt is, amit mások mondtak. A Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottság Helyesírási Munkabizottságától így búcsúzott: „Tekintettel arra, hogy az idő elmúlt fölöttem, ideje felállnom. Sokat tanultam itt, és hálás vagyok, hogy itt lehettem. Bízom abban, hogy nem a térképészek mondják majd rám: jó nyelvész volt; és a nyelvészek azt, hogy: jó »kartografus« volt.”

Hőnyi Ede pontosan tudta, mikor kell méltósággal befejezni. Tartása és elkötelezettsége a minőség iránt azonban velünk marad.

Tóth Etelka

titkár

Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottság

A „Mátra-vidék mindenese”

Fülöp Lajos 85 éves

85. születésnapján, 2017 augusztusában Gyöngyösön köszöntötték Fülöp Lajos nyelvészt, és a Vachott Sándor Könyvtár egy szép, képes kis füzetet is kiadott a tiszteletére. A 23 írást, személyes emlékeztést és fényképeket tartalmazó kiadványnak nincs kolofonja, de a felkérésekből kikövetkeztethető, hogy ösztönzője, szerkesztője Lisztóczy László és Selmeczi Kovács Attila voltak.

Fülöp Lajos nyelvész – nekem és sokaknak: tanár úr – az ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszékéről vonult nyugdíjba. 60. születésnapjára a Néprajzi Múzeum jelentetett meg egy kis köszöntő kötetet Balázs Géza és Selmeczi Kovács Attila szerkesztésében (Nép-nyelv. Tanulmányok Fülöp Lajos 60. születésnapjára, Néprajzi Múzeum, Budapest, 1992), ebben főleg egyetemi nyelvész kollégái köszöntő tanulmányai kaptak helyet. Fülöp Lajos nyugdíjas éveit egyre intenzívebb munka jellemzi. Munkásságának középpontjába ismét a szülőföld, a Mátraalja, Gyöngyös művelődéstörténetének feltárása és közzététele került. Csak néhány fontosabb munkára hívom fel a figyelmet.

Fülöp Lajos saját munkái:

Gyöngyös irodalmi öröksége. Tanulmányok, írói arcképek és pályarajzok. Pallas, Gyöngyös, 2001.

Gyöngyöspatai népmesék. Pallas, Gyöngyös, 2003.

Ugyanebből az évből emeljük ki Fülöp Lajos fontos tanulmányát is: Berze Nagy János népmesekutató munkássága (A „Hevesi Kalevalá”-tól a „Baranyai Kalevalá”-ig). Mátrai Tanulmányok, Gyöngyös, 2003, 173–92.

Mátrai monológ. Versek és műfordítások. Konturs Kft., Gyöngyös, 2013.

Lisztóczy Lászlóval közösen szerkesztett munkák:

Emlékeim. Vachott Sándor versei. Gyöngyös Város Önkormányzata, Gyöngyös, 2005.